

Forfatter: Heiberg, P. A.

Titel: Udrag fra De Vonner og Vanner

Citation: Heiberg, P. A.: "Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter", i Heiberg, P. A.: *Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter*, udg. af Otto Borchsenius ; Fr. Winkel Horn , 1884, s. 490. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibergpa01val-shoot-idm140167176009408/facsimile.pdf> (tilgået 04. maj 2024)

Anvendt udgave: Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter

inderste Hjerte, der ikke viler mig sine ormslusne Vergamensbrevre, før end han har fremstillet sig for Verden som den dygtige, ættelige og rettsafne Borger. At hade en individuel Person, blot fordi han er odelig, er Afstandighed: han er lige saa uafholdelig i, at han er født Adelsmand, som jeg er uafholdelig i, at jeg er født af borgerlige Forældre. Kunns da, naar Adelsmanden tror sig, som Adelsmand, berettiget til at se mig over hovedet: naar han, uden Fortjenester, løst, at hans blotte Fødsel giver ham Fortrinnet til Statens vigtige*) Embeder, da foragter jeg ham; da kan jeg umuligen bære mig for igjen at lade ham søle mit Stolthed; at vise ham, hvorledes han, blotet fra alle andre end de indbildte uedfødte Fortjenester, er saa langt fra at kunne komme i Sammenligning med den sande store Mand, at han ikke engang kan maale sig med de saa Fortjenester, som endog saa jeg, denne i hans Dine saa ringe og ubetydelige Person, har prøvet at erhverve mig.

Allt det Kvaleri, der gaar ud over en enkelt Stand, blot som denne Stand betragtes, er uafhængigt: derimod er det Skribenten og især den dramatiske Dikter tilkaldt, ja det er endog saa hans Pligt, at vise det latterlige i en eller anden Stands færegne Fordomme og at røste de i denne Stand mere eller mindre almindelige Daarligheder, Væster og Kordeence. Derfor en Skribent, der véd, hvor uædelt Adelsmand ofte tillade sig at tænke og handle, og som hender de Uhytter, den gejstlige Stand har anrettet i Verden, vove at derovere Ordet Adet af adel, quasi lucus a non lucendo, og Ordet sacerdos eller Praet quasi sacra dos, eller en forbandet Gave, da fornærmede han de rettsafne Mand af denne Stand paa den aller-uansælsigste Maade; Hædres han og derimod den dumme og koførderige Adelsmand, den koførderige, jafte og uforsjellige Præstemand, viler han, hvorledes utalige Uhytter i en Stat rejste sig deraf, at der søgte troe sig, formedesst sin Fødsel, berettiget til at gjøre alt, hvad han vil, imod de andre Stander, og hvorledes den sidste ofte har brugt og brugt Guds Væst som en Røst, hvorunder han kan udføre private og lumpe Uhytter, da kan ingen rettsafne Mand finde sig fornærmet; og en hel Stand kan umulig værres, fordi man viser, at der blandt dens Medlemmer findes enkelte Individua, der tænke og handle illet.

*) Jeg siger med Fild vigtige Embeder, thi at figurere ved Hofet som Kammerjunker, eller hvad de andre Kongens Domstolter hedder, det er en Væst, som Adelsmanden gjerne overtaler til Adelen.

Quasi lucus o. i v., ligesom en Skov af, at der er mort.